

Lech Krzyżaniak

Kadero

Informator Archeologiczny : badania 13, 293-294

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Do zabytków wydzielonych należą przedmioty żelazne o charakterze użytkowym, fragmenty ozdób brązowych, ułamki szkła okiennego i naczyniowego, przęśliki i ciężarki gliniane oraz szklane oczko pierścionka i bransolety szklanej.

Badania będą kontynuowane.

SUDAN

KADERO

Polska Stacja Archeologii
Śródziemnomorskiej
UW w Kairze
we współpracy z Muzeum
Archeologicznym w Poznaniu

Badaniami kierował doc. dr hab. Lech Krzyżaniak.
Finansowała Stacja AŚ UW. Siódmy sezon badań.
Neolityczna osada wraz z cmentarzyskiem /około
4000 p. n. e. / oraz cmentarzysko meroickie /1-3
w. n. e. /

Osada neolityczna w Kadero składa się z dwu części: południowej i północnej, o łącznej powierzchni szacowanej na około 0,8 ha. Obie części osady usytuowane są na przeciwnych skrajach pagórka o powierzchni około 4 ha. W toku krótkiej, siódmej kampanii badań założono dwa wykopy usytuowane w południowej części osady. Celem tej eksploracji było przede wszystkim wyjaśnienie zasięgu przestrzennego tej części osady, a także funkcji centralnej części pagórka, gdzie brak jest warstwy osadniczej. Przypuszcza się, że ta część stanowiska mogła być wykorzystana jako kraal dla stada hodowlanego, głównie bydła /evidencja osteologiczna jednoznacznie wskazuje na podstawowe znaczenie chowu bydła dla grupy osiadłej w Kadero/. Warunki ekologiczne /pora deszczowa/ musiały bowiem zmuszać tę grupę ludzką do ewakuacji stada z sezonowo zalewanej okolicy /przez deszcze tropikalne i wylew Nilu, o czym świadczy ewidencja archeozoologiczna/, na teren usytuowany wyżej.

Pierwszy wykop, o powierzchni 16 m² /4 x 4 m/, założono na wschodnim krańcu badanej części osady, na wyraźnej koncentracji otoczków kwarcowych i czertowych. Okazało się, że jest ona najprawdopodobniej pozostałością celowego nagromadzenia surowca kamiennego przez mieszkańców osady neolitycznej. Nie odkryto tutaj żadnych innych elementów zawartości kulturowej.

Drugi wykop, o powierzchni 36 m² /9 x 2 m/, założono na północnej krawędzi badanej części osady, kierując go do centrum pagórka - domniemanego kraalu. Zgodnie z przewidywaniami, stratygrafia pozioma wskazała granicę zasięgu osady w tym punkcie stanowiska. Szybko zanikający - w miarę postępu eksploracji ku centrum pagórka - materiał osadniczy w tym wykopie składał się z typowych fragmentów naczyń ceramicznych, wyrobów kamiennych, m. in. fragmentów żaren kamiennych oraz szczątków zwierzęcych. Niespodziewanie jednak natrafiono w tym wykopie - zaraz za skrajem występowania warstwy osadniczej - na po-

chówki ludzkie /groby: 44-47/. Były to szczątki 4 osobników pogrzebanych w pozycji z nogami silnie podkurczonymi, leżących na boku, głowami skierowanymi na zachód; są to cechy typowe dla obrządku pogrzebowego mieszkańców osady w Kadero pochowanych na odrębnym cmentarzysku, odkrytym w innym punkcie pagórka w toku poprzednich sezonów. Jedynym darem grobowym odkrytym przy jednym z tych pochówków /nr 45/ był unikatowy, długi wisiołek z pięknie oszlifowanego ryolitu - surowca kamiennego występującego w rejonie szóstej katarakty Nilu.

Odkrycie pochówków ludzkich w tym punkcie pagórka komplikuje kwestię podziału funkcjonalnego stanowiska neolitycznego w Kadero. Okazuje się, że niektórych zmarłych grzebano w bezpośrednim sąsiedztwie domostw, innych zaś na odrębnym cmentarzu usytuowanym poza zasięgiem występowania warstwy osadniczej. Można zauważyć, że w tym ostatnim przypadku odkryto, jak dotąd, pochówki osobników zdecydowanie bogaciej wyposażonych w dary grobowe. Szczątki ludzkie odkryte w toku tej kampanii zostaną zbadane przez antropologów fizycznych w następnym sezonie; wyniki tej ekspertyzy mogą rzucić światło na charakter pochówków odkrytych w bezpośrednim sąsiedztwie osady.

STARA DONGOLA
Kom B

Stacja Archeologii
Śródziemnomorskiej
UW w Kairze

Badania prowadził prof. dr Kazimierz Michałowski. Finansowała Stacja AS UW w Kairze. Skład misji: dr Stefan Jakobielski - kierownik prac polowych, dr Włodzimierz Godlewski, mgr Krystyna Polaczek, mgr Marek Steinborn - archeolodzy. Trzynasty sezon badań. Stanowisko osadnicze od okresu neolitycznego do okresu arabskiego /szczególnie okres chrześcijański VI-XIV w. n. e. /

Program kampanii obejmował kontynuację badań w północnej części miasta na komie B. W czasie poprzednich sezonów archeologicznych częściowo odkopano dom, jeden z wielu, tworzących kompleks zabudowań podmiejskich. Wydaje się, że było to zgrupowanie domów mieszkalnych. Prace badawcze były skoncentrowane wokół łazienki, odkrytej w 1976 roku w tzw. domu A, oraz pieca odkopanego w korytarzu AB w 1978 r. W toku kampanii dokonano całkowitego odsłonięcia korytarza AB, który jest wydłużonym pomieszczeniem o wymiarach 14 x 3,5 m biegnącym wzdłuż domów A i B. Piec znajduje się w środkowej części tego pomieszczenia po jego zachodniej stronie i przylega od zewnątrz do wschodniej ściany łazienki. Pomieszczenie łazienki jest wyposażone w dwa baseny, wpuszczone w podłogę, rury ceramiczne położone poziomo w ścianie północnej, oraz trzy rury ceramiczne położone pionowo w ścianie wschodniej.

Badania mające na celu potwierdzenie teorii o istnieniu systemu doprowadzającego gorącą wodę do łazienki oraz drugiego systemu ogrze-